

Sygn. akt VI Ga 1/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Walus-Rząsa

SR del. Andrzej Szydło (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: M. B.

przeciwko: M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do punktu I i II i apelacji pozwanego co do punktu III, IV, V i VI wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego z dnia 6 marca 2013 r., sygn. akt V GC 179/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i II w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego M. K. na rzecz powoda M. B. kwotę 10.546,75 zł (dziesięć tysięcy pięćset czterdzieści sześć złotych siedemdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 30 października 2011 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.945 zł (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

2. oddala apelację pozwanego,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.728 zł (jeden tysiąc siedemset dwadzieścia osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

sygn. akt VI Ga 1/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 13 lutego 2014 r.

Powód M. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe (...) wniósł przeciwko pozwanemu M. K. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) w elektronicznym postępowaniu upominawczym trzy pozwy, a to: o zapłatę kwoty 10.546,75 zł, o zapłatę kwoty 11.376,90 zł oraz o zapłatę kwoty

10.374,50 zł. W uzasadnieniach przedmiotowych pozwów powód wskazał, że wykonał na zlecenie pozwanego przewozy towarów na trasie H. - K., za co pozwany nie zapłacił, pomimo wezwania.

Sąd Rejonowy w Lublinie wydał w przedmiotowych sprawach nakazy zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany zaskarżył nakazy zapłaty w całości. W tożsamy sposób w treści sprzeciwach pozwany zarzucił, iż powód wykonał zleconą mu dnia 28 października 2011 r. usługę transportową polegającą na przewiezieniu towaru do K. z opóźnieniem, co naraziło pozwanego na szkodę wynikającą z obciążenia go przez ukraińskiego kontrahenta karą umowną. Kwotę odpowiadającą poniesionej szkodzie pozwany potrącił z należnościami powoda, składając pisemne oświadczenie w dniu 5 grudnia 2011 r.

Sprawy zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Przemyślu jako sądu właściwego. W toku postępowania strony podtrzymały uprzednio zaprezentowane stanowiska.

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Przemyślu połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Rejonowy w Przemyślu wydał w dniu 6 marca 2013 r. wyrok, którym oddalił powództwo, co do kwoty 10.546,75 zł i zasądził w tejże sprawie zwrot kosztów postępowania od powoda na rzecz pozwanego, natomiast w pozostałych dwóch sprawach uwzględnił powództwa i zasądził zwrot kosztów postępowania od powoda na rzecz pozwanego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy w Przemyślu wskazał, że powód M. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) wykonał na zlecenie pozwanego M. K. działającego pod firmą (...) usługę przewozu towaru na trasie H. (Niemcy) - K. (...). Warunki umowy ustalone zostały w zleceniu transportowym z dnia 28 października 2011 r. gdzie określono datę załadunku na dzień 28 października 2011 r. zaś rozładunku na dzień 2 listopada 2011 r., godz. 8.00, wysokość frachtu ustalono na kwotę 1.700 euro. W piśmie z dnia 29 października 2011 r. pozwany przesłał powodowi faksem pilną informację, z której wynikało, że auto z ładunkiem musi być na odprawie w K. w dniu 31 października 2011 r., co jest związane z kończącym się miesiącem rozrachunkowym. Przed rozpoczęciem przewozu oraz w jego trakcie strony prowadziły rozmowy telefoniczne, w których powód nie udzielał prawdziwych informacji lub udzielał informacji wymijających. Towar dotarł na miejsce przeznaczenia dopiero w godzinach popołudniowych w dniu 3 listopada 2013 r. Za wykonanie przedmiotowego przewozu powód domaga się zapłaty kwoty 10.546,75 zł stanowiącej równowartość kwoty 2.500 euro. W związku z opóźnieniem dostawy towaru kontrahent ukraiński obciążył pozwanego kwotą 7.920 euro tytułem odszkodowania i wezwał do jej zapłaty. W piśmie z dnia 5 grudnia 2011 r. pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu własnej wierzytelności z tytułu obciążenia go odszkodowaniem przez kontrahenta ukraińskiego z wierzytelnością powoda z tytułu wynagrodzenia (frachtu) za wykonany przewóz towarów. Strony zawarły jeszcze dwie inne umowy przewozu - zlecenia transportowe z dnia 11 sierpnia 2011 r. i z dnia 18 sierpnia 2011 r. Fakt realizacji przedmiotowych umów jest bezsporny pomiędzy stronami.

W zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozważaniach natury prawnej Sąd Rejonowy w Przemyślu wskazał, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że powód wykonał przewóz wynikający ze zlecenia z dnia 28 października 2011 r. z opóźnieniem. Naraziło to pozwanego na szkodę w postaci obciążenia go długiem wobec osoby trzeciej. W ocenie Sądu Rejonowego w Przemyślu słusznie pozwany podniósł, że bez znaczenia jest czy odszkodowanie zostało faktycznie zapłacone, istotne jest, że pozwanego obciąża zobowiązanie, którego osoba trzecia może się domagać. Na wysokość wierzytelności pozwanego rzutuje treść art. 17 konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów z dnia 19 maja 1956 r. (CMR), zgodnie z którym odszkodowanie za opóźnienie nie może przekraczać wysokości przewoźnego, w związku z tym powództwo dotyczące kwoty 10.546,75 zł zostało oddalono w pkt I sentencji wyroku. Zdaniem Sądu pierwszej instancji w tym zakresie zachodzą warunki do skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności zgodnie z art. 498 § 1 kc. Sąd wskazał dalej, iż strony sporu zawarły umowę przewozu w rozumieniu art. 774 k.c. i w oparciu o powołany przepis prawa należało zasądzić na rzecz

przewoźnika wynagrodzenie za przewóz rzeczy. Jako podstawę rozstrzygnięć o kosztach procesu Sąd wskazał art. 98 § 1 i 2 kpc i art. 99 kpc.

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu złożyły obie strony procesu.

Powód zaskarżył wyrok, co do pkt I i II, zarzucając:

1) sprzeczność istotnych ustaleń poczynionych przez sąd z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez przyjęcie, że powód domagał się zapłaty za przewóz ze zlecenia z dnia 28 października 2011 r. kwoty 10546,75 zł, w sytuacji gdy z dokumentów wynikało, że pozew o zapłatę kwoty powyższej dotyczył znacznie wcześniejszego zlecenia transportowego z dnia 26 sierpnia 2011 r., wykonanego bez zastrzeżeń, zaś wynagrodzenie powoda stwierdzała faktura nr (...) z dnia 9 września 2011 r. oraz że wysokość przewoźnego możliwa do potrącenia wynosiła równowartość 2500 euro, podczas gdy w rzeczywistości fracht w przypadku opóźnionego transportu wynosił 1700 euro i że istniała możliwość potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnością pozwanego w sytuacji, gdy pozwany nie wykazał istnienia wierzytelności;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego przez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

- przepisu art. 498 § 1 kc w zw. z art. 471 kc przez przyjęcie, że istniała możliwość potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnością pozwanego,

- przepisu art. 30 ust. 3 konwencji CMR poprzez jego nieuwzględnienie w sytuacji, gdy pozwany pismo w sprawie opóźnienia ładunku dostarczonego w dniu 3 listopada 2011 r. skierowane do powoda sporządził dopiero w dniu 5 grudnia 2011 r., doręczył zaś w dniu 19 grudnia 2011 r.,

- art. 32 ust 1 i ust. 4 konwencji CMR przez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia ewentualnego roszczenia odszkodowawczego pozwanego w rozumieniu tejże konwencji;

3) naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału procesowego, co doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, polegających na przyjęciu, że bez znaczenia jest czy odszkodowanie zostało zapłacone przez pozwanego oraz że powód domagał się zapłaty za przewóz ze zlecenia transportowego z dnia 28 października 2011 r. , a także że wysokość przewoźnego możliwa do potrącenia wynosiła równowartość 2500 euro.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez zasądzenie na swą rzecz kwoty 10546,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych i o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,

lub ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i II oraz przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Apelacja pozwanego dotyczy punktu III, IV, V i VI wyroku. Pozwany zarzucił rażąco obrazę przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 17 konwencji CMR, poprzez wskazanie tego przepisu jako podstawy zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwot wskazanych w punktach III i IV wyroku, w sytuacji gdy przepis ten nie limituje odszkodowania za opóźnienie w przewozie,

- art. 29 ust 1 konwencji CMR poprzez nie zastosowanie tego przepisu, choć oczywistym jest, że wyrządzenie szkody pozwanemu przez powoda nastąpiło w skutek niedbalstwa przewoźnika, co znalazło odzwierciedlenie w ustalonym w sprawie stanie faktycznym,

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku poprzez zaniechanie rozstrzygnięcia o wniosku dowodowym zawartym w sprzeciwie od nakazu zapłaty o dopuszczenie dowodu z przesłuchania pozwanego na okoliczności wskazane w sprzeciwie.

Pozwany wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku w pkt III i V poprzez oddalenie powództw i o zmianę wyroku w pkt IV i VI poprzez zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach sądowych za wszystkie instancje.

Powód złożył odpowiedź na apelację pozwanego, domagając się jej oddalenia w całości oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Powód zakwestionował zasadność zarzutów podniesionych przez pozwanego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest uzasadniona.

Poczynione przez Sąd Rejonowy w Przemyślu ustalenia w zakresie stanu faktycznego nie są prawidłowe. Analiza akt sprawy w zakresie choćby tylko oświadczeń stron wskazuje, na brak podstaw dla przyjęcia, że dochodzona w pierwszej ze spraw kwota 10.546,75 zł, stanowi należność za fracht z tytułu przewozu realizowanego na podstawie umowy z dnia 28 października 2011 r., który to nie został wykonany terminowo. Oczywistym w sprawie jest, że powód dochodzi kwoty powyższej jako przewoźnego z tytułu umowy zawartej dnia 26 sierpnia 2011 r., w związku z realizacją której to wystawił dnia 9 września 2011 r. fakturę nr (...), na kwotę odpowiadającą równowartości 2500 euro, z terminem płatności do dnia 29 października 2011 r. Powyższe okoliczności jednoznacznie potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.

W istocie w sprawie bezsporne były okoliczności związane z zawarciem i wykonaniem przez powoda prawidłowo, w szczególności w terminie, umów z których powód dochodził zapłaty. **Sporna pozostawała kwestia skuteczności potrącenia przez pozwanego odszkodowania w kwocie 7920 euro, naliczonego z tytułu nienależyte wykonanie czwartej z umów przewozu, zawartej przez strony w dniu 28 października 2011 r., z której umówione przewoźne to 1700 euro**, a nie jak wskazał Sąd Rejonowy w Przemyślu 2500 euro. Przy czym fakt opóźnienia w realizacji tejże umowy również nie budzi w niniejszej sprawie wątpliwości.

Dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy kluczowe znaczenie ma ustalenie istnienia wierzytelności pozwanego z tytułu odszkodowania.

Powód zarzucił Sądowi pierwszej instancji pominięcie przepisu art. 30 ust. 3 konwencji CMR, zgodnie z treścią, którego to przepisu opóźnienie może stanowić podstawę odszkodowania tylko wówczas gdy dotyczące go zastrzeżenie zostało sformułowane na piśmie w terminie 21 dni od dnia pozostawienia towaru do dyspozycji odbiorcy.

Termin liczony jest od dnia następnego po pozostawieniu towaru (art. 30 ust. 4 konwencji CMR). Brak zastrzeżenia skutkuje wygaśnięciem roszczenia odszkodowawczego za szkodę spowodowaną w przewozie.

Przedmiotowy zarzut powoda jest trafny, bowiem istotnie zagadnienie niniejsze umknęło uwadze Sądu Rejonowego w Przemyślu, który całkowicie pominął konieczność zastosowania w sprawie normy wynikającej z wyżej zacytowanego przepisu.

Analiza zaferowanego przez strony materiału dowodowego wskazuje, że pozwany nie dochował wymogu złożenia zastrzeżenia w formie pisemnej w terminie 21 dniowym. Podkreślić należy, iż żaden z przeprowadzonych w sprawie dowodów nie potwierdza spełnienia wymogu pisemnego zastrzeżenia. Pozwany złożył powodowi oświadczenie, które za takowe zastrzeżenie mogłoby zostać uznane (jeśli pominąć brak podpisu na złożonym w kserokopii jako dowód w sprawie oświadczeniu datowanym na dzień 5 grudnia 2011 r.) dopiero w dniu 19 grudnia 2011 r. Termin do złożenia oświadczenia upłynął zaś pozwanemu z dniem 24 listopada 2011 r. Konsekwencją powyższego jest wygaśnięcie wszelkich ewentualnych roszczeń odszkodowawczych pozwanego z tytułu nieterminowej realizacji przewozu przez powoda.

Ponieważ wierzytelność przedstawiona przez powoda do potrącenia nie istniała, oświadczenie pozwanego o potrąceniu, co oczywiście nie wywołało, przewidzianego w art. 498 § 2 kc, skutku w postaci umorzenia wierzytelności powoda z tytułu przewoźnego, w tym w kwocie 10.546,75 zł.

Wskazana wyżej kwota jest należną powodowi, co uzasadnia zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I na podstawie art. 386 § 1 kpc i uwzględnienie powództwa w pierwszej z rozpoznawanych łącznie spraw w całości oraz zmianę wyroku w pkt II poprzez zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tejże sprawie stosownie do reguły odpowiedzialności za wynik procesu statuowanej przepisem art. 98 § 1 kpc.

W powyższym kontekście rozważanie dalszych zarzutów zawartych w apelacji powoda jest bezprzedmiotowe.

Przechodząc do apelacji pozwanego stwierdzić należy, iż w świetle przywołanej wyżej argumentacji jest ona bezzasadna. Wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu w pkt III, IV, V, VI odpowiada prawu, mimo błędnego uzasadnienia.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie pozostaje słuszność zarzutu pozwanego dotyczącego wskazania błędnej podstawy prawnej, a to art. 17 konwencji CMR, który to przepis, co oczywiście, w sprawie niniejszej nie znajduje zastosowania. Dalsze zaś zarzuty dotyczące naruszenia art. 29 konwencji CMR poprzez jego niezastosowanie i obrazy przepisów procesowych z przyczyn opisanych w części dotyczącej apelacji powoda nie przystają do okoliczności sprawy i jako takie nie zasługują na uwzględnienie. Odnoszą się bowiem do kwestii nie mających znaczenie dla rozstrzygnięcia z uwagi na wygaśnięcie wszelkich ewentualnych roszczeń odszkodowawczych pozwanego względem powoda związanych z opóźnieniem w realizacji przewozu.

Mając powyższe na uwadze należało apelację pozwanego jako bezzasadną oddalić na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.